

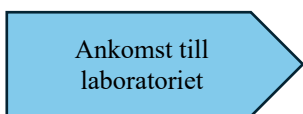
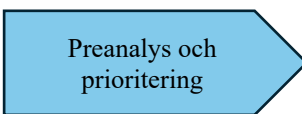
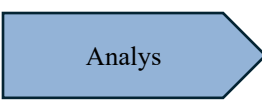
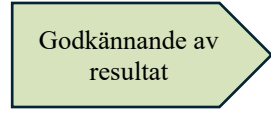
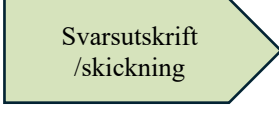
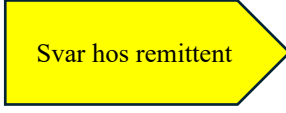
När kan jag förvänta mig att mina provsvar är klara?

Svarstiden för laboratorieprover varierar beroende på själva provets syfte och i vilket vårdsammanhang det provet är taget. Faktorer som kan påverka svarstiden är bland annat:

- om provet är taget i en medicinskt akut situation (akutprov)
- om resultatet behövs för planering av fortsatt vård eller behandling
- provtyp och analysens komplexitet samt om det krävs kompletterande analyser
- transporttid till och från laboratoriet
- m.fl.

Hur definieras svarstid?

Svarstid definieras som den tid som förflyter mellan provtagningstillfället till färdigt svar och inkluderar såväl pre-analytiska, analytiska och post-analytiska steg.

PREANALYS		
		
Sker på vårdavdelning, vårdcentral, företagshälsovård, provtagare m.fl.	Provets hållbarhet framgår av provtagningsanvisningarna. En del prover måste vara på labbet inom 30 minuter, en del kan förvaras i kyla flera dygn.	Tas provet på vårdavdelning lämnas det oftast in av avdelningen direkt på lab. Prover som skickas med ex. lab-bil skickas vanligtvis inom 1 dygn (vardagar) Prover kan också skickas med post vilket kan ta 2-3 dygn beroende på Postens utdelningsrutin.
ANALYS		
		
Försändelsen packas upp och matchning av provrör till rätt remiss (papper eller elektronisk) sker, sedan fördelas provet på rätt arbetsstation manuellt eller via automationsbana.	Vissa prover behöver förbehandlas innan analys, t ex centrifugeras. Prover analyseras enligt medicinsk prioritering.	Analysen utförs i många fall helt automatiserat och tar från minuter upp till flera timmar. Vissa analyser kan dock ta flera dagar. Prover kan även behöva köras om eller verifieras med oberoende metod. Alla analyser utförs inte heller varje dag – se förklaringar nedan.
POSTANALYS		
		
En del provsvar, som inte kräver någon form av medicinsk bedömning, godkänns direkt med automatik. En del måste granskas av specialist för att bedöma resultatet.	Så snart svaret är godkänt skickas det ut antingen som EDI svar till journalsystem eller i andra fall kan provsvaret skickas som brev. För medicinskt akuta provsvar kan svar erhållas per telefon.	Svarsmottagaren agerar på svaret, kontaktar provgivaren för att meddela svar på analys, ibland inväntas svar från flera undersökningar innan en total bild kan ges.

För många analyser inom laboriemedicin är alltså själva analys tiden relativt kort men förväntad svarstid kan ändå variera som resultat av andra faktorer.

För att beräkna svarstid inom de delar av processen som laboratoriet har kontroll över (blå och gröna pilar ovan), anges hur ofta en analys utförs. Den totala svarstiden, från provtagningstillfället till dess att svaret når remittenten, kan beräknas genom att inkludera även de delar av processen som ligger utanför laboratoriets kontroll (röda och gula pilar); för svarstid tills svaret når patienten inkluderas även tiden hos remittent (gula pilen). Laboratoriet kan inte ensamt fastställa den totala svarstiden, då flera steg i processen påverkas av externa faktorer. Laboratoriet kan således endast ange tidsförhållanden kopplade till den egna verksamheten, vilket görs genom angivelse av det faktiska tillfälle då analysen utförs.

Notera att:

- svarstider kan variera mellan olika vårdgivare, vilket speglar skilda behov och prioriteringar som regleras efter diskussion genom respektive vårdgivares avtal
- detta dokument avser i första hand analyser som utförs inom de medicinska specialiteterna klinisk kemi och klinisk immunologi.

Varför utförs inte alla analyser varje dag?

Analysfrekvensen fastställs alltid utefter medicinskt behov och i samråd med respektive vårdgivare. Alla analyser utförs inte dagligen, vilket kan bero på flera faktorer såsom; låg efterfrågan, behov av särskild kompetens eller att kostnaderna blir oproportionerligt höga vid analys av små provserier. Nedan framgår hur informationen ska tolkas på provtagningsanvisningarna.

Om det i provtagningsanvisningarna står	betyder det att analysen utförs	och svarstiden från ankomst på labb till svaret är klart är oftast inom
varje dag	alla dagar i veckan	1 dygn
dagligen vardagar	alla vardagar	1-3 dygn
två dagar i veckan	två vardagar i veckan	1-4 dygn
en dag i veckan	en vardag i veckan	1-8 dygn